

Хайчевська Т. М.,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ РОСЛИННИМ КОМПОНЕНТОМ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ)

Анотація. Поглиблене вивчення будь-якої іноземної мови передбачає ознайомлення з тим пластом лексики, який містить у собі одиниці з унікальним етнокультурним компонентом, що формувався упродовж століть розвитку певного етносу. Розуміння фразеологізмів й уміння їх використовувати під час кроскультурної комунікації вказує, зокрема, і на високий рівень опанування іноземною мовою. Використання рослин як символів роду, життя, краси тощо можна спостерігати в багатьох культурах, однак кожний народ привносить щось специфічне. Варто зазначити, що різні аспекти французької фразеології вже ставали об'єктами лінгвістичних розвідок, однак значення рослинних компонентів потребує поглибленого дослідження. У статті зроблено спробу описати та проаналізувати семантику французьких фразеологізмів із рослинним компонентом. Матеріалом дослідження стали фразеологічні одиниці з назвами життєвих форм рослин та їхніх елементів *arbre*, *fleur racine*, *branche*, *tronc*, *feuille*, *épine* та назвами різноманітних рослин. Під час дослідження було виявлено, що одна з ключових фізичних ознак рослини, така як її розмір і зовнішній вигляд (форма, колір), смак або запах, роль, яку вони відіграють у рослинному світі, або як її використовує людина лежить в основі значення фразеологізму. Можна констатувати, що власне назви видів дерев, квітів чи плодів трапляються рідше, порівняно з назвами їхніх гіперонімів. Зокрема, було виявлено значну кількість фразеологізмів із рослинними компонентами *arbre*, *fleur* та *fruit*. Отже, *arbre* – дерево асоціюється зі знаннями, стабільним становищем у суспільстві, а в сукупності з компонентом *fruit* – плід часто передає результати діяльності або спільність генетичних ознак. Рослинний компонент *fleur* – квітка найчастіше асоціюється з красою, незайманістю, результатами роботи та з поважним ставленням до людини.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, семантика, рослинний компонент, ключова ознака, сталий вираз, прислів'я.

Постановка проблеми. Вивчення будь-якої іноземної мови передбачає ознайомлення з певними аспектами історії та культури носіїв цієї мови. Саме така специфічна інформація, характерна лише для певного етносу, часто лежить в основі фразеологізмів, які важко зрозуміти іноземцям. Тому вивчення фразеологічних одиниць дає змогу перейти від початкового на вищий рівень володіння іноземною мовою, досягнути багатства культурної спадщини народу.

Одні з перших розвідок у галузі французької фразеології ХХ століття належать Ш. Баллі [1] та його наступникам М. Ра, Ж. Марузо, П. Гіро та іншим, які було присвячено визначенню, що ж саме є фразеологізмом. У цей період з'явилися і перші

сучасні фразеологічні словники французької мови. У середині ХХ століття проблеми фразеології розробляли і такі відомі лінгвісти, як В.Г. Гак і В.В. Виноградов. Із сучасних праць варто виділити працю І. Гонсалес, яка присвячена французькій фразеології, її розвитку та мультиаспектному опису французьких фразеологізмів [2]. Однак нашу увагу привернула праця одного з провідних радянських мовознавців А.Г. Назаряна, який присвятив вивченню французької фразеології багато цікавих досліджень. В одній із своїх робіт дослідник виділяє групу фразеологічних одиниць, пов'язаних із природою, які він поділяє на дві великі підгрупи: фразеологізми, що пов'язані живою та неживою природою [3, с. 268]. На нашу думку, класифікація, запропонована А.Г. Назаряном, є дуже цікавою, тому ми частково використали її у нашому дослідженні, а саме – поділ назв рослин відповідно до їхньої форми існування на дерева, кущі, квіти, трави та їхні елементи, доповнюючи тематичну класифікацію фразеологічних одиниць аналізом їхньої семантики.

Метою статті є опис французьких фразеологізмів із рослинним компонентом та аналіз їхніх семантичних особливостей.

Матеріалом дослідження є фразеологічні одиниці з рослинним компонентом, які було відібрано методом суцільної вибірки з фразеологічних словників сучасної французької мови [4–6].

Виклад основного матеріалу. Пропонуємо перш за все розглянути фразеологізми з рослинним компонентом *arbre* – *дерево*. О.В. Левченко доводить, що невіддільними компонентами культур багатьох народів є саме *дерево* та його частини. У цьому випадку йдеться про *дерево* як один із ключових символів із древніх язичницьких культур та про його зв'язок із християнськими символами [7, с. 552–554].

У французькій фразеології рослинний компонент *arbre* є дуже вживаним, зокрема у порівнянні з назвами видів дерев. Сталі вирази, прислів'я та приказки з цим компонентом віддзеркалюють досвід, набутий у різних сферах життя людини. Зокрема, широко використовуються фразеологічні одиниці давньогрецької та давньоримської міфології, наприклад: *l'arbre d'Apollon* символізує пов'язані з Аполлоном лавр або пальму, *arbre de Bacchus* (Бахус – бог виноградарства та виноробства) є символом виноградної лози. Деякі фразеологізми, що активно використовуються і в сучасній французькій мові, мають біблійне походження, наприклад: *l'arbre de la paix* = *дерево миру* або *оливкове дерево* (знак = позначає переклад, узятий зі словника [5]), гілка якого означувала початок миру між людиною та Богом; у виразах *l'arbre de vie* = *дерево життя* та *l'arbre de la science du bien et du mal* = *дерево пізнання добра і зла*, *l'arbre de Noël* = *різдвяна ялинка* – дерево постає як один із

ключових християнських символів, тому цей фразеологізм має еквіваленти в багатьох мовах.

Значна частина фразеологізмів містять не лише один рослинний компонент *arbre*, але й іменники на позначення структурних елементів дерева, таких як *tronc* – *стовбур*, *écorce* – *кора*, *fruit* – *плід* тощо. Наприклад, вираз *il ne faut pas mettre le doigt entre l'arbre et l'écorce* ≈ *не потрібно пхати палець між деревом і корою* (знак ≈ позначає дослівний переклад Т. Хайчевської) має повчальний зміст і застерігає, що не потрібно втручатися в чужі (сімейні) справи або конфлікти, бо можна опинитися у незручній ситуації. А прислів'я, що містить ті ж самі рослинні компоненти, *il ne faut pas juger de l'arbre par l'écorce* ≈ *не суди дерево по корі* вчить не робити передчасних суджень, спираючись лише на зовнішній вигляд суб'єкта чи об'єкта.

Цікавими, на нашу думку, є фразеологізми, в яких рослинні компоненти *arbre* та *fruit* позначають виконану роботу (або людину, яка її виконує) та результати цієї роботи, наприклад: *c'est au fruit qu'on connaît l'arbre* = *на дерево дивись, як родить, а на людину – як робить*; або *l'arbre ne tombe pas du premier coup* ≈ *не скоро діло робиться*; *le fruit le plus mûrs ne vous tombera pas tout seul dans la bouche* ≈ *найстиглиший плід сам до рота не впаде*. А у фразеологізмі *couper l'arbre pour avoir le fruit* ≈ *зрізати дерево, щоб дістати плід* висміюється нерозважливе ставлення людини щодо виконання певного завдання.

На основі багаторічних спостережень генетичного зв'язку дерева та його плода проводяться аналогії щодо схожості між собою близьких родичів, що можна побачити на прикладі прислів'їв *le fruit ne tombe jamais loin de l'arbre/ de son tronc* або *tel arbre, tel fruit* = *яблуко від яблуні недалеко падає*. Хоча відсутність схожості між родичами (часто в негативному контексті) теж передається через вищезгадані рослинні аналогії: *le fruit pourri ne pourrit l'arbre* = *немає роду без вироду*.

Плід, як кінцевий етап розвитку квітки, привносить у семантику фразеологічних одиниць значення результату, здобутків або їхньої відсутності, наприклад: *avec fruit* ≈ *плідно*, *porter ses fruit* ≈ *приносити свої плоди*, *sans fruit* ≈ *безплідно*, *марно*. У прислів'ях *c'est au fruit qu'on connaît l'arbre* ≈ *про дерево судять по плодах*, а *про людину – по її ділах* та *on ne jette des pierres qu'à l'arbre chargé de fruits* ≈ *каміння кидають лише в дерево, на якому є плоди* саме досягнення людини породжують позитивне чи негативне ставлення до неї.

Крім того, причинно-наслідковий зв'язок між явищами також передається за допомогою рослинного компонента *fruit*, наприклад *les arbres plus vieux ont les fruits les plus doux* ≈ *у старших дерев плід ніжніший*, де вік дерева ототожнюється з дослідом людини, а плід дерева – з виконаною роботою.

Такі ознаки дерева, як його міцність, гнучкість і розмір, часто лежать в основі семантики фразеологізмів. У прислів'ї *l'arbre se redresse quand il est jeune* ≈ *молоде дерево нелегко зламати* або *il est facile de plier un jeune plant que redresser un arbre* ≈ *легко зігнути молоду рослину, ніж вирівняти дерево* гнучкість молодого деревця позначає здатність молодої людини до стійкості та здатності адаптуватися до різних умов; а французьку приказку *l'arbre souvent transplanté, donne rarement des fruits de qualité* ≈ *дерево, яке часто пересаджують, не дає гарних плодів* можна інтерпретувати по-різному, зокрема і як те, що відсутність стабільного становища в будь-якій сфері життєдіяльності людини є причиною незначних здобутків.

Значення виразу *il faut se tenir au tronc de l'arbre* ≈ *потрібно прийняти сторону сильного* ґрунтується на аналогії між міцністю та великим розміром стовбура, що дає прихисток від негараздів, і видатною або вагомою в певній галузі людиною, до якої варто дослухатися; *ce n'est que quand l'arbre est tombé qu'on peut voir sa hauteur* ≈ *тоді видно висоту дерева, коли воно впаде* – це прислів'я позначає, що усвідомлення значущості та цінності когось або чогось приходить лише після того, як його втрачено.

Відносно невелика кількість французьких фразеологізмів містить рослинний компонент із назвою дерева, зокрема *bambou* – *бамбук*, *sapin* – *ялина*, *chêne* – *дуб* та інші. Міцність деревини дуба та цінність цієї породи дерева є основними семантичними компонентами фразеологізмів, до яких входить іменник *chêne*, наприклад *solide/fort/robuste comme un chêne* ≈ *міцний/сильний/кремезний як дуб*. Тоді як ялина або її запах у французьких фразеологізмах асоціюється зі смертю, про що свідчать такі вирази: *sentir le sapin* ≈ *бути при смерті*; *s'habiller de sapin* ≈ *померти*; *sonner le sapin* – *передвіщати смерть*. Особливий колір деревини є однією з ознак рослини, на якій ґрунтується семантика фразеологізму, наприклад: *noir comme l'ébène* ≈ *чорний як чорне дерево* або *чорний як смола*, оскільки ебенове дерево ще називають чорним деревом.

Семантика фразеологізмів із рослинним компонентом *bambou* – *бамбук* пов'язана не із самим деревом, а з результатом удару бамбуковою тростиною: *avoir un coup de bambou* ≈ *зітнути з розуму або дивно себе поводити*; *donner un coup de bambou à qn* ≈ *приголомшити когось*; *attraper un coup de bambou* ≈ *отримати сонячний удар або рантowo відчутти себе втомленим*.

Поява та значення фразеологізмів із рослинним компонентом *orme* – *в'яз* беруть початок з епохи Середньовіччя. У ті часи біля підніжжя дерева в'язу (бересту), під його розкішною кроною, селяни часто провадили місцеві суди, а довготривале очікування справедливого вироку сприяло появі сталих виразів із, наприклад: *l'avocat sous l'orme* ≈ *адвокат без практики (який марно чекає свого клієнта)* або *attendre sous l'orme* ≈ *довго і марно чекати* або *чекати з моря погоди*.

У виразах *secouer comme un prunier* ≈ *дуже сильно трясти* та *secouer le cocotier* ≈ *позбавитися людей малопродуктивних або людей поважного віку* семантика фразеологізмів вибудовується на одному зі способів збору плодів на прикладі іменників *cocotier* – *кокосова пальма* та *prunier* – *слива*. У синонімічних виразах *grimper au cocotier / à l'arbre* ≈ *вилізти на дерево* означає роздратувати, накручувати когось, коли людина здатна на необдумані вчинки.

Не менш цікавою є семантика фразеологізмів із компонентами, що позначають частини рослини, такі як *branche* – *гілка*, *feuille* – *листок*, *fleur* – *квітка*, *racine* – *корінь/коріння*. Оскільки коріння розглядається як основа рослини, то воно часто асоціюється з початком, першопричиною, першоджерелом різних явищ. Наприклад, у виразі *aller à la racine* ≈ *дивитися в корінь* йдеться про пошуки причини якогось явища, а *couper à/dans la racine* ≈ *знищити в корені* означає припинити щось на самому початку. У прислів'ї *l'envie est la racine ou tous les maux prennent origine* заздрість розглядається як початок усіх бід. Також причинно-наслідковий зв'язок передається за допомогою компонента *racine* у прислів'ї *le travail a des racines amères, mais des fruits sucrés* ≈ *праця має гіркий корінь, та солодкий плід*.

Окрім того, корінь також вказує на наявність певного зв'язку між об'єктами, що видно з виразу *se couper de ses*

racines ≈ відірватися від свого коріння, втратити зв'язок із навколишнім середовищем. Тоді як вираз *jeter/pousser/prendre des racines* = укорінюватися, пустити корінь є протилежним за значенням до попереднього та означає початок, закріплення чогось у певному середовищі.

Оскільки коріння є підземною частиною рослини, то семантика деяких фразеологізмів прив'язана до землі, а саме – до смерті і поховання, наприклад *manger l'herbe par la racine* ≈ їсти траву з кореня або *manger les pissenlits par la racine* у розмовному мовленні означає померти, дати дуба.

Наступним рослинним компонентом, який привернув нашу увагу, є *branche* – гілка/гілля. У французьких фразеологізмах цей іменник часто передає значення певної опори або відгалуження, зокрема вираз *être comme l'oiseau sur la branche* ≈ бути як пташка на гілці означає непевне, невизначене становище; а всім відома приказка *scier la branche sur laquelle on est assis* ≈ рубати гілку, на якій сидиш означає прийняти необдумане рішення, що може вплинути на стабільне становище. А часто вживане словосполучення *vieille branche* = старий друг також, як бачимо, асоціюється з надійною перевіреною опорою. У стійких словосполученнях *se ressaisir aux branches* ≈ знову піднятися на ноги, *ogovtatisь від чогось* та *s'accrocher aux branches/ être attaché (tenir) aux branches* ≈ ханатися за всі можливості, використовувати всі засоби гілля означає певні можливості, які сприяють покращенню становища.

Вираз *avoir de la branche* має два значення 1) належати до знатного роду; і як супутня ознака 2) мати елегантний або шикарний вигляд, звідси і похідне словосполучення *être branché* – бути одягненим за останнім писком моди.

У деяких фразеологізмах назва рослини ототожнюється з її гіллям, наприклад, у сталому виразі *joindre l'olive aux lauriers* ≈ отримавши перемогу, виявляти миролюбство гілка оливкового дерева символізує мир, а гілки лаврового дерева, сплетені у вінок, увінчують переможця. Схожу семантичну основу мають вирази *sueillir/récolter des lauriers /des palmes* ≈ пожити лаври, здобути слави та *se reposer sous/sur ses lauriers* ≈ спочивати на лаврах, в яких пальмова та лаврова гілки асоціюються з перемогою та славою, значними досягненнями. А вираз *fêtrir ses lauriers* ≈ позбавити свіжості та блиску свої лаври має протилежне значення і означає = зганьбити себе, заплямувати свою честь.

Семантичні особливості фразеологізмів із рослинним компонентом *feuille* – листок/листя базуються на певних ознаках і властивостях цього елемента рослини. Наприклад, у виразі *avoir les oreilles en feuilles de chou* (мати вуха як листя капусти) йдеться про форму вух, яка нагадує листя капусти – відстовбурчені вуха, а у виразі *avoir la feuille dure* ≈ бути тугим на вуха, *nedochувати* іменник *feuille* також позначає вуха.

Не лише форма листя, але й спосіб його використання також відіграють роль у семантиці деяких фразеологізмів, наприклад у словосполученні *feuille de vigne* та *mettre une feuille de vigne à qch* ≈ прикрити фіговим листком виноградне листя ототожнюється з фіговим листям, оскільки вони схожі за формою і означають «прикрити свій сором».

Вегетативні особливості листя, його поява ранньою весною та осінній листопад лежать в основі кількох сталих виразів, наприклад *avant la feuille* ≈ ранньою весною, тобто коли ще немає листя; або *feuilles mortes* ≈ опале листя, *il s'en ira avec les feuilles* ≈ він осені не переживе.

У наступному прикладі *Qui a peur des feuilles n'aille pas aux bois* ≈ Вовка боятися – в ліс не ходити шелест листя, звук усім відомий, сприймається боягузом як загроза; у виразі *trembler comme la feuille* ≈ сильно тремтіти, тремтіти як осиковий лист проводиться аналогія між тим, як листя трясеться на вітру, й емоційним станом людини.

Ватро зауважити, що одним із значень іменника *feuille* є «листок паперу», тому семантика деяких фразеологізмів пов'язана саме з цим значенням, зокрема *feuille de chou* ≈ бульварна газета, провінційна газета, тобто нічого не варта публікація; *lire sous la feuille* ≈ читати між рядків.

Захисні елементи рослин, а саме колючки – *épines*, також входять у структуру багатьох фразеологічних одиниць. Семантичні особливості фразеологізмів із цим компонентом полягають у аналогії між тим, як колючка чи шип може травмувати людину, та певними труднощами, неприємностями, перепонами й іншим негативом, з якими вона може зіткнутися в повсякденному житті, наприклад: *avoir une épine au pied* ≈ відчувати незручність або стурбованість; *avoir une épine dans le cœur* ≈ бути сумним, засмученим; *les épines de la vie* ≈ неаразди; *marcher sur de épines* ≈ бути у скрутному становищі; *avoir ses épines* ≈ мати свої неприємні сторони. Водночас позбавлення від шипів, колючок вказує на полегшення становища, що ми бачимо на прикладі таких сталих виразів: *arracher /ôter /sortir /tirer une épine du pied* = вивести когось зі скрутного становища; *avoir une épine hors du pied* ≈ позбавитися від чогось неприємного.

У прислів'ї *Qui sème des épines recueille des chardons* ≈ що посієш, те й пожнеш або *posicє вітер, пожнеш бурю* компонент *épine* позначає необмірковані, легковажні вчинки, недобрі наміри, які можуть стати у майбутньому причиною багатьох проблем або *Qui sème des épines n'aille déchaux* ≈ хто шити сіє, босоніж не йде. Також властивості цих рослинних компонентів переносяться і на людські стосунки *Epines et chardons piquent fort, mais mauvaise langue bien plus encore* ≈ шити та чортолох жалять сильно, а злий язик набагато сильніше. Семантика прислів'я *il n'y a pas de rose sans épines* ≈ у кожної троянди є колючки ґрунтується на особливостях троянди як рослини і вчить, що немає абсолютного задоволення, завжди є певний негатив.

Kвітка – fleur як елемент багатьох рослин входить до складу французьких фразеологізмів. Семантика фразеологізмів із цим рослинним компонентом ґрунтується на таких ознаках квітки, як її найвища позиція на рослині, її найпривабливіша, найкрасивіша, найніжніша частина.

У сталих виразах *à fleur de qqch* = на рівні чогось, *à fleur d'eau* = на поверхні води, *fleur de pois* = цвіт товариства, верики суспільства або *à fleur des ans (de l'âge)* ≈ у розквіті літ семантика рослинного компонента *fleur* вказує саме на вищу точку розвитку, краще становище чи позицію в житті людини. Водночас у деяких фразеологізмах квітка асоціюється з негативними ознаками людини, наприклад: *fleur de nave(t) / de tourte* = мелень, бовдур.

Традиція вітати чи зустрічати з квітами людину лежить основі семантики фразеологізмів *jeter/ semer des fleurs à qn* ≈ розхвалювати, звеличувати когось або *jeter des fleurs sur les pas de qn* ≈ всипати квітами чийсь шлях, полегшити комусь життя. А відсутність квітів під час церемоній вказує на скромність, наприклад: *ni (sans) fleurs ni couronnes* ≈ просто, без пишності (про похорон).

Крім того, квітка часто асоціюється з незайманістю та чистотою дівчини, що можна простежити на прикладі таких сталих виразів, як *fleur de Marie* ≈ розм. *невинність, незайманість*, *passer fleur* ≈ *розквітнути, дозріти (про дівочу красу)*, *perdre sa fleur* ≈ *втратити незайманість*. Ніжність і легкість квітки також лежать в основі значення фразеологізмів, наприклад *comme une fleur* ≈ *витончено, майстерно*, *partir comme une fleur* ≈ *іти з легкою душею* або *fleur bleue* ≈ *сентиментальна, чутлива людина*.

У порівнянні з компонентом *fleur* назви рослин-квітів у фразеологізмах трапляються значно рідше. Колір квітки є основою значення у виразах *rouge comme un coquelicot / une pivoine* ≈ *червоний як мак / як півонія* або *avoir des marguerites dans le cresson* ≈ *мати сиве волосся*, де білий колір маргаритки асоціюється із сивиною; *teint de lis* ≈ *дуже білий, блідий колір шкіри*. Ніжність як ознака квітки пояснює значення виразу *timide comme une violette* ≈ *сором'язливий мов фіалка*.

Той факт, що мак є дикою рослиною і спеціально не культивується, пов'язаний із семантикою сталого виразу *batifoler et cueillir des coquelicots* ≈ *байдки бити*, а в біблійному виразі *jeter des marguerites devant les pourceaux* ≈ *розсипати перла перед свинями* схожа семантика – робити марну справу, роботу, яку ніхто не оцінить.

Нами було виявлено, що найбільша кількість фразеологізмів із назвами квітів містить компонент *rose* – *троянда*. Така ознака троянди, як її красива квітка, асоціюється з чимось приємним, із задоволенням, наприклад: *cueillir les roses de la vie* ≈ *насолоджуватися усіма благами життя* або *être dans ses roses* ≈ *бути в радісному настрої*. З іншого боку, шипи троянди – це труднощі чи негативні сторони певного явища, наприклад: *c'est pas des roses* ≈ *це складно* або *être sur les roses* ≈ *бути в скрутному становищі*. У прислів'ї *il n'est si belle rose qui ne devienne gratte-cul* ≈ *немає гарної троянди, яка б не стала шипиною* йдеться про те, що все змінюється і втрачає з часом свою красу.

Висновки. Отже, проведене дослідження дає змогу зробити висновок, що у французькій мові є велика кількість фразеологізмів, до структури яких входять рослинні компоненти, а саме – іменники на позначення життєвих форм рослин *arbre, fleur, racine, branche, feuille, fruit, épine* та їхні назви. Такі ознаки рослини, як її розмір і зовнішній вигляд (форма, колір), смак або запах, роль, яку вони відіграють у рослинному світі, лежать в основі семантики фразеологічних одиниць. Можна констатувати, що власне назви видів дерев, квітів чи плодів трапляються рідше, порівняно з назвами їхніх гіперонімів. До переліку досліджуваних фразеологізмів увійшли сталі вирази і крилаті фрази, першоджерелом яких є Біблія та антична література, а також французькі прислів'я та приказки, вирази розмовного мовлення, арготизми. Варто зауважити, що у випадку арготизмів розуміння кожного окремо взятого компонента виразу не передає семантики всього виразу і потребує більш детального вивчення. Прислів'я та приказки значно легше зрозуміти й інтерпретувати, оскільки вони є результатом багаторічних спостережень за царством рослин та людини і втілюють мудрість народу.

Вивчення фразеологізмів узагалі та з рослинним компонентом зокрема дає змогу поглибити оволодіння іноземною мовою, оскільки саме цей пласт лексики містить найбільше національно-культурної інформації. А їхньому активному використанню у мовленні сприятимуть уже існуючі в пам'яті мовця асоціації,

адже в українській фразеології також дуже часто трапляються назви рослин.

Перспективи подальшого дослідження ми вбачаємо у порівнянні французьких та українських фразеологізмів із рослинним компонентом, зокрема у труднощах, пов'язаних із тлумаченням і перекладом цих фразеологічних одиниць.

Література:

1. Балли Ш. Французская стилистика. Москва : Изд-во ин. лит-ры, 1961. 393 с.
2. Gonzalez I., Rey A. La phraséologie du français. Toulouse : Presses Universitaires du Mirail, 2002. 231 p.
3. Назарян А.Г. Фразеология современного французского языка. Москва : Высшая школа, 1987. 288 с.
4. Новый большой французско-русский фразеологический словарь / Гак В.Г. и др. Москва : Рус. яз. – Медиа, 2005. 1625 с.
5. Українсько-французький і французько-український фразеологічний словник (близько 12 000 фразеологічних одиниць) / Венгренівська М.А. та інші. Київ : Генеза, 2000. 276 с.
6. Locutions phraséologiques. URL: <http://www.linternaute.fr/expression/langue-fran%3%A7aise>.
7. Левченко О.П. Рослинна символіка у фразеологічних системах (лінгвокультурологічний аспект). *Од слова путь верстаючи й до слова...*: збірник на пошану Роксолани Петрівни Зорівчак, доктора філологічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С. 552–566.

Khaichevska T. Semantic peculiarities of phraseological units with vegetable component (on the French language material)

Summary. Thorough study of any foreign language foresees the acquaintance with the layer of vocabulary which contains units with unique ethnocultural component, which was formed during centuries of the development of certain ethnos. Understanding of phraseologies and skills and its usage at the process of crosscultural communication points out high level of mastering of foreign language. Usage of plants as a symbol of birth, life, beauty and so on can be seen at many cultures, but every nation adds something special. It is worth pointing out that different aspects of French phraseology have become already the objects of linguistic searching but the sense vegetable components needs deep investigation. It was made an attempt at the article to describe and analyze the semantics of French phraseologies with vegetable component. Phraseological units with the names of plant, life-forms and elements *arbre, fleur, racine, branche, tronc, feuille, epine* and the names of different plants became the material of the investigation. It was determined at the process of investigation that one of the key physical plant characteristic is its size, form and colour, taste or smell, role that it plays at vegetable world or how it is used by people lays at the base of the phraseological sense. It must be underlined that the names of trees, flowers or fruits can be met not often with the comparison with the names of its hyperonyms. There were distinguished a great number of phraseologies with vegetable components *arbre, fleur* and *fruit*. So *arbre* – tree is associated with knowledge, stable place at society and the component *fruit* – with the results of activity or community of the genetic qualities. Vegetable component *fleur* – flower very often associates with beauty, virginity, results of activity and respectable treatment to a person.

Key words: phraseological unit, semantics, vegetable component, key sense, stable expression, proverb.